

**UAB**

Universitat Autònoma  
de Barcelona

**Guia docent**

Titulacions de Grau i de Màster



**POESIA ÈPICA  
GREGA ARCAICA**

**CURS 2011-12**

**UAB**

Universitat Autònoma  
de Barcelona

**Guia docent**

Titulacions de Grau i de Màster





## 1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Poesia èpica grega arcaica
Codi	100396
Crèdits ECTS	6
Curs i període en què s'imparteix	Segon curs - segon semestre
Horari	<a href="http://www.uab.es/Document/516/134/grauEstudisClassics.pdf">http://www.uab.es/Document/516/134/grauEstudisClassics.pdf</a>
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres
Llengües	Català

### Professor/a de contacte

Nom professor/a	Esperança Ramírez Sevilla
Departament	Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana
Universitat/Institució	UAB
Despatx	B7/127
Telèfon (*)	93 586 84 01
e-mail	<a href="mailto:esperanza.ramirez@uab.cat">esperanza.ramirez@uab.cat</a>
Horari d'atenció	

## 2. Equip docent

Nom professor/a	
Departament	
Universitat/Institució	
Despatx	
Telèfon (*)	
e-mail	
Horari de tutories	



### 3.- Prerequisits

Per cursar aquesta assignatura és imprescindible conèixer la gramàtica bàsica de l'àtic clàssic i tenir experiència en la lectura de textos grecs en prosa. Per això, es recomana haver cursat prèviament les assignatures de llengua grega del primer curs del grau en Estudis Clàssics, "Gramàtica grega" i "Textos grecs", així com l'assignatura del segon curs "Prosa grega clàssica".

També és convenient, però no imprescindible, que els estudiants tinguin un nivell bàsic d'anglès i francès, perquè es podran recomanar lectures extretes de bibliografia en aquestes llengües.

### 4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Aquesta assignatura forma part de la matèria "Llengua i literatura clàssiques" del segon curs del grau en Estudis Clàssics i es planteja com una assignatura obligatòria de formació nuclear.

Els seus continguts cerquen oferir una iniciació a la poesia èpica grega arcaica, mitjançant l'estudi de l'obra d'Homer i d'Hesíode, màxims exponents d'aquest gènere.

En finalitzar el curs, l'estudiant ha de ser capaç de llegir i interpretar correctament passatges dels autors esmentats; identificar les característiques temàtiques i formals de l'èpica grega arcaica i, en especial, d'aquests autors; i poder valorar l'aportació de les obres estudiades al llegat cultural occidental.

### 5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

<b>Competència</b>	<b>CE1.</b> Consolidar els coneixements gramaticals adquirits i aplicar-los a l'anàlisi i a la comprensió dels textos grecs
<b>Resultats d'aprenentatge</b>	<p><b>RA1.</b> Identificar les característiques de la llengua èpica grega en l'anàlisi d'un passatge d'Homer o d'Hesíode.</p> <p><b>RA2.</b> Traduir correctament un passatge d'aquests dos autors, adequant-se al registre propi del gènere èpic.</p>

<b>Competència</b>	<b>CE2.</b> Interpretar textos grecs en vers, utilitzant el mètode filològic
<b>Resultats d'aprenentatge</b>	<p><b>RA3.</b> Identificar els principals temes del gènere èpic arcaic.</p> <p><b>RA4.</b> Escandir hexàmetres.</p>



<b>Competència</b>	<b>CE3</b> Identificar el fet literari clàssic i la seva transmissió
<b>Resultats d'aprenentatge</b>	<b>RA5.</b> Situar la gènesi del gènere èpic en el marc de la civilització grega i explicar-ne l'evolució.

<b>Competència</b>	<b>CT1.</b> Comunicar de forma oral i/o escrita, amb correcció, precisió i claredat, els coneixements adquirits
<b>Resultats d'aprenentatge</b>	<b>RA6.</b> Explicar oralment i per escrit les característiques temàtiques i lingüístiques de l'èpica grega arcaica.

<b>Competència</b>	<b>CT2.</b> Posar en comú coneixements, idees, opinions i dubtes
<b>Resultats d'aprenentatge</b>	<b>RA7.</b> Treballar en equip, compartir fonts de coneixement i complementar-se amb els companys en la traducció o interpretació de determinats passatges èpics, especialment en els casos més complexos.

CE = competència específica/ CT = competència transversal

## 6.- Continguts de l'assignatura

Els continguts d'aquesta assignatura comprenen, d'una banda, una introducció teòrica a l'èpica grega arcaica i, de l'altra, una selecció de passatges de l'obra d'Homer i Hesíode que serviran per a l'estudi de la llengua èpica i de les principals temàtiques del gènere. Ambdues parts es podran anar alternant al llarg del curs.

Els temes que es tractaran són aquests:

### I. Introducció

#### I.1. Els orígens de l'èpica grega

#### I.2. L'obra d'Homer

##### I.2.1. La qüestió homèrica

##### I.2.2. La *Iliada*

##### I.2.3. L'*Odissea*

##### I.2.4. Altres obres atribuïdes a Homer

##### I.2.5. El marc històric de l'obra homèrica

##### I.2.6. La pervivència de l'obra d'Homer en el llegat cultural occidental



### I.3. L'obra d'Hesíode

#### I.3.1. La *Teogonia*

#### I.3.2. *Els treballs i els dies*

#### I.3.3. Altres obres atribuïdes a Hesíode

### I.4. El cicle èpic

### I.5. La llengua de l'èpica

## II. Selecció de passatges

**II.1.** *Il.* I.1-365: invocació inicial; la pesta; enfrontament entre Aquil·les i Agamèmnon; la còlera d'Aquil·les

**II.2.** *Il.* VI.119-159 / 212-236: Diomedes i Glauc es reconeixen com a hostes

**II.3.** *Il.* VI.429-502: comiat d'Hèctor i Andròmaca

**II.4.** *Il.* XVI.777-828: Pàtrocle, disfressat amb les armes d'Aquil·les, cau mort

**II.5.** *Il.* XVIII.94-126: Aquil·les decideix tornar al combat

**II.6.** *Od.* I.1-27: invocació inicial; els déus es reuneixen a l'Olimp

**II.7.** *Od.* IX.353-414: Odisseu i el cíclop

**II.8.** *Od.* XXI.404-434: Odisseu supera la prova de l'arc

**II.9.** Un passatge d'Hesíode d'uns 25 versos aproximadament

En aquesta assignatura serà obligatòria i avaluable la lectura del llibre la *Iliada* d'Homer en traducció.

**N.B.** Aquest temari podrà ser ampliat o escurçat en funció de les necessitat i els interessos dels estudiants.

## 7.- Metodologia docent i activitats formatives

La metodologia docent d'aquesta assignatura consistirà en combinar les explicacions teòriques de cadascun dels temes enumerats en el punt anterior amb la traducció de la selecció dels passatges esmentats.

Els estudiants hauran de preparar pel seu compte l'anàlisi morfosintàctica, la traducció i el comentari de 25 versos de l'obra d'Hesíode i exposar-ne el resultat a classe. Aquesta activitat serà avaluable.

Pel que fa a la lectura de la *Iliada*, la professora en farà un seguiment mitjançant la realització d'un seguit d'activitats avaluables que demostrin que l'estudiant ha llegit l'obra, n'ha comprès els continguts i és capaç de situar-la en el seu context de producció, així com de valorar-ne la seva importància en el nostre llegat cultural.



**TIPUS  
D'ACTIVITAT**

**ACTIVITAT**

**HORES**

**RESULTATS  
D'APRENENTATGE**

**Dirigides (32%)**

Exposició dels continguts teòrics de l'assignatura	15 h.	RA1, RA3, RA4, RA5
Realització d'exercicis de traducció	30 h.	RA1, RA2, RA4, RA7
Presentació oral de l'anàlisi i la traducció d'un passatge d'Hesíode	1,5 h.	RA1, RA2, RA3, RA6, RA7
Realització d'exàmens parcials (1)	1,5 h.	RA1, RA2, RA3, RA6
<b>TOTAL</b>	<b>48 h.</b>	

**Supervisades (18%)**

Lectura orientada i comentari de la <i>Illiada</i> d'Homer	12 h.	RA6, RA7
Tutories en grups reduïts (2)	3 h.	RA1, RA2, RA7
Traduccions supervisades	12 h.	RA1, RA2
<b>TOTAL</b>	<b>27 h.</b>	

**Autònomes (50%)**

Realització d'exercicis i traduccions	30 h.	RA1, RA2, RA4, RA6, R7
Estudi de gramàtica i vocabulari	35 h.	RA1, RA2
Lectura de bibliografia complementària	20 h.	RA1, RA3, RA5, RA6
<b>TOTAL</b>	<b>75 h.</b>	

**8.- Avaluació**

L'avaluació d'aquesta assignatura es farà tenint com a referència les activitats d'avaluació que consten en el quadre inferior.

És important que l'estudiant tingui en compte que l'avaluació també contempla l'assistència regular a classe i la realització i lliurament dels exercicis, traduccions i altres activitats proposades a classe en els terminis establerts.

Aquell estudiant que hagi presentat dues de les activitats d'avaluació, no podrà renunciar a ser avaluat; és a dir, no podrà optar a tenir un "no presentat" com a qualificació final.

A la reavaluació, l'estudiant podrà recuperar la nota corresponent a l'examen de traducció (60%).



**ACTIVITATS D'AVALUACIÓ**

**HORES**

**RESULTATS  
D'APRENTATGE**

Examen de traducció (6/6/2012) = 60%	1,5 h. (activitat supervisada)	RA1, RA2, RA3, RA6
Activitats sobre la lectura de <i>Iliada</i> d'Homer = 20%	12 h. (activitat supervisada)	RA3, RA6, RA7
Presentació de l'anàlisi, la traducció i el comentari d'un passatge d'Hesíode d'uns 25 versos aproximadament = 35%	1,5h (act.dir.) + 10,5 (act. sup.)	RA1, RA2, RA3, RA6, RA7

**9- Bibliografia**

*Manual bàsic*

RUIPÉREZ, M.S. et alii., *Antología de la Iliada y de la Odisea*, Madrid, 1990

*Bibliografia bàsica*

ADRADOS, F.R.; FERNÁNDEZ-GALIANO, M.; GIL, L.; LASSO DE LA VEGA, J.S., *Introducción a Homero*, Madrid, 1963

CARLIER, P., *Homero*, Madrid, 2005

LESKY, A., "La epopeya homérica" en *Historia de la literatura griega*, Madrid, 1969, pp.31-113

LÓPEZ EIRE, A., "Homero" en J.A. López Férez (ed.), *Historia de la literatura griega*, Madrid, 1988, pp.35-65

*Bibliografia complementària*

BURGESS, J.S., *The tradition of the Trojan War in Homer & the Epic Cycle*, Baltimore-London, 2001

CAIRNS, D.L. (ed.), *Oxford readings in Homer's Iliad*, Oxford, 2001

CARTER, J.B.; MORRIS, S.P. (eds.), *The ages of Homer. A tribute to Emily Townsend Vermeule*, Austin, 1995

CHANTRAINE, P., *Grammaire homérique*: tome I *Phonétique et morphologie*, tome II *Syntaxe*, Paris, 1948-1953

EDWARDS, M., *Homer, poet of the Iliad*, Baltimore-London, 1987

FINLEY, M.I., *El món d'Ulisses*, Barcelona, 1985<sup>2</sup>

FOWLER, R. (ed.), *The Cambridge Companion to Homer*, Cambridge, 2004

GRIFFIN, J., *Homero*, Madrid, 1984

HEUBECK, A.; WEST, S.; HAINSWORTH, J.B.; HOEKSTRA, A.; RUSSO, J.; FERNÁNDEZ-GALIANO, M., *A commentary on Homer's Odyssey*, 3 vols., Oxford, 1988-1992

KIRK, G.S., *The Iliad: a commentary*, 6 vols., Cambridge, 1985-1993

MYLONAS SHEAR, I., *Tales of heroes. The origins of the homeric texts*, New York-Athens, 2000

NAGY, G., *The best of the Achaeans. Concepts of the Hero in Archaic Greek Poetry*, Baltimore-London, 1999

*Homer's text and language*, Urbana-Chicago 2004

PÒRTULAS, J., *Introducció a la Iliada. Homer, entre la història i la llegenda*, Barcelona, 2009

SIEBLER, M., *La guerra de Troia, mito y realidad*, Barcelona, 2005

SIGNES, J., *Escritura y literatura en la Grecia arcaica*, Madrid, 2004

VIDAL-NAQUET, P., *El món d'Homero*, Barcelona, 2002

**NB.** Es podrà anar afegint bibliografia específica a mida que avanci el curs



## 10.- Programació de l'assignatura

El temari de l'assignatura es desenvoluparà d'acord amb aquest calendari orientatiu, tot i que es poden produir canvis a causa d'imprevistos o de necessitats puntuals dels alumnes.

Entre les activitats previstes s'inclou la realització de d'un examen de traducció el 6 de juny, la qualificació del qual representarà el 60% de la nota final. D'altra banda, els estudiants hauran de preparar pel seu compte l'anàlisi morfosintàctica, la traducció i el comentari de 25 versos de l'obra d'Hesíode i exposar-ne el resultat a classe. A més a més, es farà un treball obligatori sobre la lectura de la *Iliada* d'Homer, que representarà el 15% de la puntuació final.

El ritme de curs anirà en funció de la dificultat dels textos tractats, traduint entre 25 i 35 versos diaris.

**NB.** Les classes tindran lloc a la Facultat de Filosofia i Lletres, tot i que en funció de les necessitats dels alumnes algunes sessions es podran dur a terme a la Biblioteca d'Humanitats (els alumnes en seran prèviament avisats).